

XXII.

Несвършенъ край.

Дѣйствителностъ или мечта. — Побѣдоносно шествие. — Осъществление на поетическитѣ стратеги. — Бѣло море. — Византия. — Русскій солдати́нъ прѣдъ Св. София. — Разочарованія. — Сантъ-Стефанскій договоръ и Берлинскій трактатъ. — Защо и какъ?

Крайтъ на 1877 година бѣ ознаменованъ съ знаменития бой на 28 декемврий, който както расправихми, приложи още една блистателна страница въ руската история, още едно доказателство за рѣшителността на нашето опълчение. Въ политѣ на Шипка и въ долината на триандафилитѣ бѣше до кракъ унищожена Турция — въ лицето на своята най-добра и послѣдня армия. Епохата на русскитѣ несполуки, която се свърши съ нападанъето на Плѣвенъ, подиръ Шипченския бой, останѣ, сѣкашъ, като прѣдание. Грозното Божество на Шипка, на което цѣли шестъ мѣсеца се принасяхъ съзнателно кървави жертви — бѣ поискало още една — послѣдня жертва.

Кѣмъ 1-й януар. 1878 г. Турция вече като че не съществувахе. Вѣковний нашъ душманинъ лежеше въ праха на своитѣ развалини, обезсиленъ, смазанъ безъ да смѣе да подигне глава, за да моли побѣдителя за великодушие.

Движението отъ Казанлъкъ кѣмъ Одринъ, отъ Одринъ кѣмъ Чатаджа се свърши съ бързина, достойна за смайване. Русскитѣ наши освободители вървѣхъ все напредъ, безъ артиллерія, безъ припаси.

Сѣкашъ това не бѣше дѣйствителностъ. Сѣкашъ се изпълняше мечтата на онѣзи поетически стратеги, които рано, много рано, при започването на военнитѣ дѣйствия увѣрявахъ горещо, че войната въ Турция ще бѣде една проста въоръжена расходка.

Тѣзи именно мечта, която до вчера бѣше причина